

Dorota Rynio

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ROZWÓJ OBSZARÓW OTOCZENIA METROPOLII (WYBRANE ASPEKTY)

Streszczenie: Metropolia rozwija się własną ścieżką. Intensywność jej wzrostu przyciąga na zasadzie mnożnikowej kolejne inwestycje. Często inwestorzy zagraniczni decydują się na lokalizację własnych przedsięwzięć w dużym ośrodku osadniczym. Jednak część z inwestorów zagranicznych poszukuje lokalizacji spełniającej określone cechy. Spełnienie tych warunków z reguły nie jest możliwe w obszarze metropolii, w związku z tym inwestorzy w zależności od typu działalności poszukują innych lokalizacji w otoczeniu metropolii.

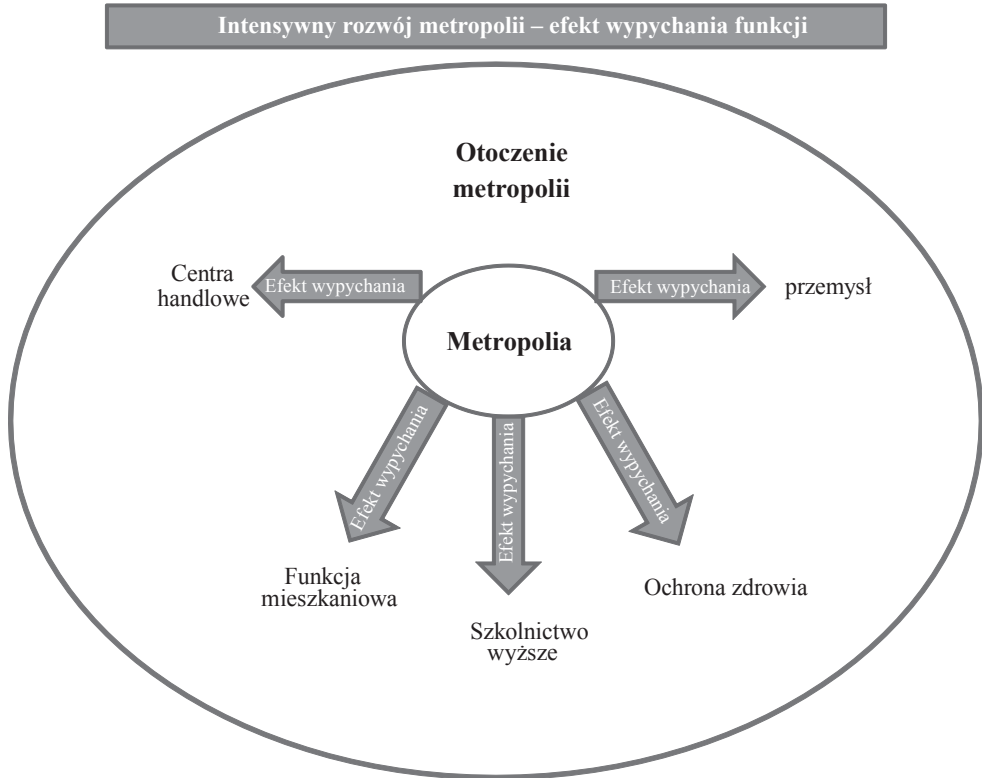
Słowa kluczowe: metropolia, otoczenie metropolii, efekt wypychania funkcji.

1. Wstęp

Jednostki osadnicze, szczególnie metropolie, ulegają procesom intensywnego rozwoju społeczno-gospodarczego. W globalnej gospodarce metropolie muszą zaspokajać coraz więcej potrzeb swoich użytkowników. Stąd ośrodki metropolitalne dywersyfikują pełnione funkcje oraz następuje głębokie zróżnicowanie zawodowe mieszkańców. Przedsiębiorcy wypełniają luki, zaspokajając rodzące się na rynku potrzeby społeczeństwa. Szybki rozwój metropolii i podwyższający się poziom życia mieszkańców prowadzą do jeszcze większych wymagań dotyczących kreowania nowych funkcji pełnionych przez metropolie. Wtórnie następuje podział przestrzeni społeczno-gospodarczej, co ułatwia potencjalnym inwestorom obserwację rynku i podejmowanie decyzji o inwestowaniu. Dodatkowym bodźcem inwestycyjnym staje się polityka władz miasta i wypracowana strategia rozwoju, które dają sygnały, jakie kierunki rozwoju są priorytetowe. Rozwój dużego ośrodka osadniczego powoduje coraz szersze zainteresowanie ze strony inwestorów wewnętrznych i zagranicznych, uzupełniane są luki w zagospodarowaniu przestrzeni, a rynek metropolii nasycy się. W metropolii tworzone są wzajemne powiązania pomiędzy podmiotami z różnych działów gospodarki, od sfery usługowej (doradczej, bankowej, prawnej) przez wykonawczą (przedsiębiorstwa wytwórcze, pośredników w pozyskiwaniu informacji) do odbiorców reprezentujących stronę popytu. Metropolia przestaje być jednostką terytorialną, a staje się formą sieciowej organizacji przestrzeni.

2. Rozdział funkcji w przestrzeni obszaru metropolitalnego

W przestrzeni metropolii następuje specjalizacja układu funkcjonalnego. Część centralna zostaje powiązana z funkcjami wyższego rzędu, a w otoczeniu metropolii koncentrują się działania, których charakter zależy od relacji na styku metropolii

Rys. 1. Proces wypychania funkcji z ośrodka centralnego

Źródło: opracowanie własne.

i jej otoczenia¹. Metropolia przejmuje na siebie realizację zadań z zakresu ośrodka władzy i administracji, doradztwa ekonomicznego, technicznego, społecznego i politycznego, przetwarzania informacji, usług prawnych, bankowych i ubezpieczeniowych. Centrum stanowi siedzibę wielkich korporacji oraz ich obsługi, zaspokajane są również potrzeby urzędników wewnętrznych i zewnętrznych miasta dotyczące konsumpcji towarów i usług luksusowych oraz produktów kultury, mediów, nauki

¹ Szerzej B. Domański, *Rozwój polskich metropolii a regiony peryferyjne – bezpowrotna separacja czy współzależność rozwoju?*, <http://www.geo.uj.edu.pl/zaklady/zrr/publikacje/pdf/Rozwoj%20polskich%20metropolii%20a%20regiony%20peryferyjne%20B%20Domański.pdf>, s. 2-5.

i B+R². Obszary styczne do metropolii przejmują funkcje zaopatrzeniowe, produkcyjne, wypoczynkowe i komunikacyjne. Zmiany, które następują w gospodarce rynkowej, oraz intensywny rozwój społeczno-gospodarczy metropolii uruchamiają proces wypychania części funkcji poza samą metropolię. Dotyczy to funkcji wymagających dużych przestrzeni, w zwartej formie, niskiej cenie nabycia, w okolicy o niskim natężeniu hałasu i dobrym połączeniu komunikacyjnym.

Przestrzeń spełniająca te cechy jest trudna do pozyskania w metropolii. Z tego powodu część zadań zostaje wypchnięta na obszar styczny. Proces ten odnosi się do działań związanych z ochroną zdrowia, szkolnictwem wyższym, mieszkalnictwem itp. W przestrzeni stycznej do metropolii wytwarzana jest również przemysłowa produkcja masowa. Inwestorzy, poszukując atrakcyjnych lokalizacji, nierzadko korzystają z terenów bliskich metropolii. Władze jednostek przyległych do wielkiego miasta upatrują możliwości rozwoju w zaletach położenia. Dostosowują swoją ofertę do inwestycji przyciąganych przez ośrodek centralny lub wypracowują własną ścieżkę pobudzania społeczno-gospodarczego, która współistnieje ze strategią metropolii³. W stosunkach metropolia–otoczenie powinno istnieć wzajemne wsparcie obu tych członów. Ani metropolia nie powinna stwarzać problemu ze względu na odpływ części inwestycji, ani obszar styczny nie może zgłaszać wątpliwości co do nierówności w rozdziale specjalizacji. Relacje kreowane są w układach pomiędzy równymi podmiotami, tzn. ośrodkami metropolitalnymi, które dokonują podziału przestrzeni wpływów. Tworzony jest układ sieci powiązań pomiędzy ośrodkami metropolitalnymi, uzupełniany związkami metropolia–jej otoczenie. W obszarze metropolitalnym następuje ożywienie charakterystyczne dla postępującego procesu metropolizacji. W obszarze wpływów metropolii alokują środki inwestorzy zewnętrzni. Wytworzony układ przestrzenny w miarę potrzeb zostaje powiększony przez następujący proces urbanizacji strefy podmiejskiej i powstające powiązania funkcjonalne⁴. Proces wzrostu wpływów ośrodka metropolitalnego ułatwia dobrze rozwinięty układ transportowy. Inwestorzy szczególnie chętnie przenoszą swoją działalność poza centrum, gdy w co najmniej wystarczającym stopniu rozwinięta jest sieć transportowa. Inwestycje zyskują tereny o dobrym skomunikowaniu z przestrzenią centralną i siecią dróg krajowych oraz ponadnarodowych. Dla inwestora w gospodarce globalnej istotnymi czynnikami lokalizacji inwestycji stają się: duży rynek zbytu (metropolie), dogodne położenie, łatwość dystrybucji towarów i usług, zasób ludzki, ułatwienia (zachęty) ekonomiczne itp.

² Szerzej T. Markowski, T. Marszał, *Metropolie. Obszary metropolitalne. Metropolizacja. Problemy i pojęcia podstawowe*, Polska Akademia Nauk, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Warszawa 2006, s. 10-11.

³ Szerzej A. Jewtuchowicz, *Miasta w rozwoju regionów. Ewolucja relacji miasto – region*, [w:] *Konkurencyjność i potencjał rozwoju polskich metropolii – szanse i bariery*, red. S. Korenik, K. Szoltek, Biuletyn, Zeszyt 214, PAN, Warszawa 2004, s. 97-98.

⁴ Szerzej T. Markowski, T. Marszał, wyd. cyt., s. 12-13.

Preferencje inwestorów w wyborze lokalizacji inwestycji są zróżnicowane. Zależą one m.in. od charakteru ich działalności, możliwości dystrybucji towarów i usług, wymogów stawianych przed poszukiwaną przestrzenią do inwestowania. Inwestycje w sektorach wymagających precyzji i dobrego przygotowania siły roboczej zostają zlokalizowane na terenach ściśle przylegających do metropolii ze względu na możliwość przyciągnięcia wykwalifikowanej siły roboczej. Jest tak nawet wówczas, gdy przestrzeń i siła robocza na tym terenie nie są konkurencyjne cenowo w porównaniu z pozostałą częścią otoczenia metropolii. Inwestycje pracochłonne mogą zostać alokowane w oddaleniu od ośrodka – centrum. Dla inwestorów zagranicznych podstawowym wyznacznikiem lokalizacji inwestycji może stać się łatwość lub utrudnienia w wejściu na rynek, z tym że w gospodarce globalnej, w dobie integracji krajów, trudność może stanowić określenie inwestora zagranicznego.

Alokacja środków przez inwestora zagranicznego w strefie przyległej do metropolii prowadzi do wzmocnienia społeczno-gospodarczego tego terenu. Jednakże jednostka przyciągająca dużą inwestycję zagraniczną powinna ściśle wyznaczyć warunki, na jakich dojdzie do zaangażowania środków. Opracowana polityka przyciągania inwestorów dąży do: racjonalizacji wykorzystania przestrzeni, tworzenia systemów obszarów chronionych, oszczędnego gospodarowania zasobami, minimalizacji konfliktów funkcjonalno-przestrzennych, łączenia funkcji komplementarnych oraz utrzymania wielofunkcjonalności terenów pod inwestycje⁵. Ukierunkowanie procesu inwestycyjnego na terenach przyległych do metropolii ma za zadanie zapewnić zrównoważony rozwój terenu. Silniej przyciągane są przez JST środki przeznaczone na przedsięwzięcia zgodne z polityką gospodarczą jednostki.

3. Fragmentaryzacja otoczenia metropolii

Metropolia jako sieciowa organizacja przestrzeni przez oddziaływanie wychodzi swoim zasięgiem poza granice administracyjne miasta metropolitalnego. Na styku metropolia–otoczenie pojawiają się węzły, połączenia, które są niezależne od granic. Tworzone przepływy przebiegają najczęściej dwukierunkowo: metropolia → otoczenie i otoczenie → metropolia. Miasto metropolitalne decyduje się na całkowite otwarcie swojego terytorium tak, aby czerpać korzyści z nawiązywanych kontaktów. Często schemat powiązań zostaje podzielony na dwa obszary. Pierwszy, w którym następuje bezpośrednie oddziaływanie miasta, a nawiązane kontakty mają trwałe i ścisły charakter – jest to funkcjonalny region miejski, wewnętrzna część zaplecza metropolii skoncentrowana w tzw. obszarze metropolitalnym⁶. Druga strefa kreowa-

⁵ Na podstawie P. Lorens, *Gospodarowanie przestrzenią a polityka równoważenia rozwoju*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2005 nr 4 (22), Wydawnictwo Naukowe „Scholar” Sp. z o.o., Warszawa 2005, s. 29-31.

⁶ Na podstawie M. Smętkowski, *Nowe relacje między metropolią i regionem: od terytorialnej do sieciowej organizacji przestrzeni. Materiały z konferencji „Czy metropolia jest jeszcze miastem?”*,

nych zależności analizowana jest na szerszym terytorium, zwanym regionem metropolitalnym. W strefie tej dominującą rolę odgrywa metropolia, niejednokrotnie decydując o kierunkach rozwoju danego obszaru i podporządkowując go sobie, jednak w tradycyjnych ramach (przy zachowaniu pewnej niezależności) związki stają się luźniejsze, a nawet incydentalne. Tworzony region w szerokim znaczeniu stanowi zewnętrzną część miasta.

W innym podejściu podział przestrzeni otoczenia metropolii ma wymiar ekonomiczno-przestrzenny. Następuje polaryzacja w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Utrzymuje się wysoki poziom rozwoju metropolii, pozyskiwane są zasoby z otoczenia bliższego i dalszego metropolii. Zasoby ludzkie, szczególnie wysoko kwalifikowane, zostają przyciągnięte do metropolii. Strefa wokół metropolii staje się obszarem logistycznym i dystrybucji towarów na zewnątrz⁷. W metropolii przeważają funkcje usługowo-informacyjne nad przemysłowymi, funkcje przemysłowe przechodzą na peryferie lub poza granice miasta. W otoczeniu metropolii zaznacza się również fragmentaryzacja w poziomie rozwoju. Tereny rozwijające się na bazie rolnictwa, zmarginalizowane, rozdrobnione i bez specjalizacji stanowią ubogie obszary wiejskie pracujące na własne potrzeby. W pobliżu tych obszarów lub na peryferiach metropolii lokalizują się ubogie dzielnice mieszkaniowe powiązane przez siłę roboczą, np. z obszarami intensywnego rolnictwa, regionalnymi centrami dystrybucyjnymi, obszarami tradycyjnego rolnictwa oraz nowoczesnego przemysłu. Na styku metropolii z otoczeniem alokują się funkcje związane z budową kompleksów biurowych, centrów handlowych i światowe atrakcje turystyczne. Zapleczem dla sprawnego działania metropolii staje się lotnisko, a także zurbanizowane korytarze transportowe i parki technologiczne. W oddaleniu od centrum miasta powstają bogate dzielnice mieszkaniowe o dobrze rozbudowanej infrastrukturze technicznej i społecznej wewnętrznej oraz zewnętrznych połączeniach komunikacyjnych. Na dalszym planie zorganizowane zostają zielone obszary rezydencjonalne i parki rozrywki. Niejednorodność zaplecza metropolii powinna koncentrować jej działania na zachowaniu ciągłości poziomu rozwojowego, zwłaszcza w perspektywie rozszerzania granic administracyjnych miasta – przygotowania kolejnych obszarów do włączenia. Inną drogą staje się inwestowanie lub wspieranie rozwoju otoczenia ścieżką realizacji własnej strategii (ograniczony rozwój terenów poza metropolią sterowany przez nią samą). Otoczenie może samodzielnie programować własny rozwój, wykorzystując rentę lokalizacji w pobliżu metropolii.

Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych, Uniwersytet Warszawski, EUROREG, Warszawa, 28-29 czerwca 2009, s. 6.

⁷ Szerzej G. Gorzelak, M. Smętkowski, *Metropolia i jej region w gospodarce informacyjnej*, Uniwersytet Warszawski, Wydawnictwo Naukowe „Scholar”, Warszawa 2005, s. 63-70.

4. Otoczenie metropolii wrocławskiej – rozwój przez napływ inwestycji zagranicznych

Jednym z elementów analizy atrakcyjności otoczenia metropolii jest skuteczność przyciągania inwestycji zagranicznych na ten obszar. Wrocław jako atrakcyjna metropolia licząca 634 000 mieszkańców, leżąca w pobliżu pięciu europejskich stolic (odległość do 400 km), ma lotnisko, które obsługuje bezpośrednio 24 europejskie porty lotnicze, a lecąc 2,5 godziny lub mniej, można skomunikować się z 28 europejskimi stolicami. Wrocław jako pierwsze miasto w Polsce został w 2007 r. włączony do europejskiego systemu dróg i autostrad. W metropolii można skorzystać z multimodalnych wewnętrznych połączeń komunikacyjnych, które swoim zasięgiem obejmują cały obszar regionu metropolitalnego (składa się na to m.in. rozwinięta infrastruktura drogowa, kolejowa i wodna). Do zalet metropolii wrocławskiej zalicza się: duży rynek pracy i jednocześnie zbytu na produkowane towary oraz świadczone usługi; rozwiniętą sieć komunikacyjną; zróżnicowany jakościowo i ilościowo zasób ludzki; szeroki zakres usług, zwłaszcza wyższego rzędu, i stabilną sytuację społeczno-gospodarczą (programowanie polityki rozwoju). Niemniej jednak intensywny rozwój metropolii, przyciąganie zasobów ludzkich, które powinny znaleźć zaplecze mieszkaniowe i żywieniowe, prowadzą do rozlewania się metropolii poza granice administracyjne miasta metropolitalnego. Wychodzenie poza miasto centralne wynika również z niewydolności infrastruktury technicznej i społecznej, co utrudnia funkcjonowanie w obszarze metropolii. Dla nowych inwestorów problemem może być wysoki stopień zagospodarowania przestrzeni i konkurencja ekonomiczna o terytorium, przez co cena, jaką podmioty muszą zapłacić za 1 m kw., staje się bardzo wysoka. Wielość przedsiębiorców i ich konkurencja powodują niemożność przebicia się, szczególnie nowych czy małych firm. Rozwiązaniem staje się w tym przypadku wykorzystanie obszarów otoczenia metropolii, które często pozbawione są większości z tych wad. Inwestorzy zagraniczni, poszukując terenu pod lokalizację dużych inwestycji, często rozpatrują lokalizację w otoczeniu miasta metropolitalnego, przy ciągach komunikacyjnych. Dobrym przykładem takiego postępowania są inwestycje powstające w pobliżu Wrocławia. Sprzyja temu również wsparcie procesu inwestycyjnego przez otaczające Wrocław samorządy lokalne. W latach 2009-2012 planowane nowe inwestycje zagraniczne w otoczeniu metropolii wrocławskiej mają przynieść co najmniej 420 nowych miejsc pracy. Ponad 83% z tych miejsc pracy powstanie w przestrzeni Bielán Wrocławskich, pozostałe zostaną zalokowane w Kątach Wrocławskich.

Miejsca pracy powstaną w różnych działach gospodarki, np. w przemyśle spożywczym, mechanicznym. Prawie połowa miejsc pracy zostanie utworzona w 2012 r. przez koncern Sauer Danfoss. W tym okresie we Wrocławiu powstanie prawie 7-krotnie więcej miejsc pracy, a połowa z nich powstanie w ramach centrów badawczo-rozwojowo-biznesowych. Dowodzi to jeszcze niedostatecznie nierozwiniętej polityki przyciągania inwestycji przez otoczenie metropolii i dużego zaintereso-

Tabela 1. Przyciąganie inwestycji zagranicznych do otoczenia metropolii wrocławskiej – nowe miejsca pracy w latach 2009-2012

Inwestor	Kraj pochodzenia	Branża	Planowane miejsca pracy	Lata	Lokalizacja
Cadbury	W. Brytania	spożywcza	150	2009	Bielany Wrocławskie
Sonoco	USA	opakowania	70	2009	Kąty Wrocławskie
Sauer Danfoss	międzynarodowy	mechanika	200	2012	Bielany Wrocławskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Inwestycje zagraniczne we Wrocławiu*, Biuro Rozwoju Gospodarczego, Dział Wspierania Przedsiębiorczości, Wrocław 2009, s. 11.

wania metropolią wrocławską ze strony inwestorów zagranicznych. W najbliższym czasie tworzenie nowych miejsc pracy zapowiedziały: Cadbury, HP, Sauer Danfoss, TPV (kooperacja z LG Display), Bombardier, Credit Suisse, TietoEnator, Irevna, 3M, Sonoco, UPS, Chung Hong Electronics, QNH, Capgemini, Opera Software, Nokia Siemens Networks. Dzięki wymienionym inwestorom we Wrocławiu i otoczeniu metropolii wrocławskiej może powstać nawet 4 tysiące miejsc pracy⁸.

Zaangażowanie kapitałowe inwestycji zagranicznych w otoczeniu metropolii to łącznie 1635 mln euro. Najwięcej inwestycji powstanie na podstawie kapitału koreańskiego; środki alokowane są głównie w przemyśle elektronicznym. W sumie deklarowana wielkość środków lokowanych przez kapitał koreański w otoczeniu Wrocławia ma wynieść 915 mln euro, co stanowi 56% ogółu deklarowanych nakładów inwestycyjnych. Przedsięwzięcie, które pochłania najwięcej środków, to zakłady firmy LG Display wraz z podmiotami powiązаныmi (DONGSEO DISPLAY POLAND Sp. z o.o., LG CHEM POLAND Sp. z o.o., HEESUNG ELECTRONICS POLAND Sp. z o.o., LG ELECTRONICS WROCLAW Sp. z o.o., LG INNOTEK POLAND Sp. z o.o., STARION WROCLAW Sp. z o.o., DONG YANG ELECTRONICS Sp. z o.o.) zlokalizowane w gminie Kobierzyce.

Najczęściej przedsiębiorstwa wybierają lokalizację w gminie Kobierzyce, m.in. ze względu na dobry klimat inwestycyjny oraz bliskość rozwiniętej infrastruktury komunikacyjnej. Jedną z większych inwestycji w otoczeniu Wrocławia, warta ok. 250 mln euro, została zlokalizowana w Jelczu-Laskowicach. Jednak to kierunek południowy Wrocławia przyciąga większość przedsięwzięć inwestycyjnych. W otoczeniu metropolii swój kapitał (oprócz inwestycji z Korei) zaangażowały również firmy z Japonii, USA, Wielkiej Brytanii, Szwecji, Portugalii i Niemiec. We Wrocławiu największy kapitał zainwestowały firmy z Francji i Irlandii. Jednostkowo najbardziej wartościowa inwestycja należy do Irlandii, zlokalizowana została ona w sektorze bankowym, a jej wartość wyniosła 538 mln euro. W metropolii kapitał zagraniczny zainwestuje w nieruchomości, badania i rozwój, handel i gastronomię, usługi finansowo-księgowe, bankowość itp. W otoczeniu Wrocławia inwestuje się w elektronikę, logistykę, motoryzację, przemysł spożywczy, AGD itp.

⁸ <http://araw.pl/artykuly/7661/We-Wroclawiu-zatrudniaja-mimo-kryzysu/>.

Tabela 2. Zagraniczne inwestycje kapitałowe w otoczeniu metropolii

Investor	Kraj pochodzenia	Branża	Lokalizacja	Deklarowana wartość inwestycji (mln)
LG Phillips LCD	Korea	elektronika	Kobierzyce	430 euro
Toyota	Japonia	motoryzacja	Jelez- Laskowice	250 euro
Prologis	USA	logistyka	Kobierzyce	125 euro
Heesunq Electronics	Korea	elektronika	Kobierzyce	120 euro
LG Electronics	Korea	elektronika	Kobierzyce	105 euro
PCC SE	Niemcy	przemysł chemiczny	Brzeg Dolny	100 euro
Carqill	USA	spożywcza	Kobierzyce	100 euro
Parkridge	Wielka Brytania	logistyka	Kąty Wrocławskie	75 euro
AAM (American Axle & Manufacturing)	USA	motoryzacja	Oława	60 euro
LG Innotek	Korea	elektronika	Kobierzyce	60 euro
Electrolux	Szwecja	agd	Oława	60 euro
LG Chem	Korea	przemysł chemiczny	Kobierzyce	40 euro
Tiner	Portugalia	logistyka	Kąty Wrocławskie	40 euro
Toshiba	Japan	elektronika	Kobierzyce	35 euro
Donq Yanq Electronics	Korea	elektronika	Kobierzyce	35 euro

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Inwestycje zagraniczne we Wrocławiu*, Biuro Rozwoju Gospodarczego – Dział Wspierania Przedsiębiorczości, Wrocław 2009.

Wrocław konkuruje o inwestycje na różne sposoby. Miasto wraz z otoczeniem wykorzystują wszelkie możliwe środki dla promocji swojej oferty. Jedną z takich możliwości daje Internet, a konkretnie tworzenie serwisów WWW jednostek terytorialnych. W rankingu serwisów na 2008 r. miasto Wrocław jest na Dolnym Śląsku liderem Internetu⁹. Na drugim miejscu znajdują się Oborniki Śląskie, z otoczenia Wrocławia, wysokie pozycje mają także gminy Milicz, Syców i Żmigród¹⁰. Pozostałe gminy w mniejszym stopniu wykorzystały tę możliwość prezentacji oferty dla inwestorów oraz porozumienia z mieszkańcami i przedstawienia jakości gospodarowania.

⁹ Badanie zostało przeprowadzone wspólnie przez Agencję Interaktywną 3Cube oraz Wyższą Szkołę Handlową we Wrocławiu pod patronatem Stowarzyszenia na Rzecz Promocji Dolnego Śląska.

¹⁰ <http://www.interaktywna-gmina.pl/>.

5. Zakończenie

Metropolia rozwija się własną ścieżką. Intensywność jej wzrostu przyciąga na zasadzie mnożnikowej kolejne inwestycje. Często inwestorzy zagraniczni decydują się na lokalizację własnych przedsięwzięć w dużym ośrodku osadniczym. Jednak część z inwestorów zagranicznych poszukuje lokalizacji spełniającej określone cechy, np. takie jak: duża przestrzeń zlokalizowana w jednej lokacji, stosunkowo niska cena 1 m kw., dobre możliwości transportowe. Spełnienie tych warunków z reguły nie jest możliwe w obszarze metropolii, w związku z tym inwestorzy w zależności od typu działalności poszukują innych lokalizacji w otoczeniu metropolii. Podział funkcjonalny pomiędzy metropolią a jej otoczeniem przebiega następująco: w metropolii lokalizowane są usługi, szczególnie wyższego rzędu, np. doradcze, finansowe, bankowe, prawne, handel detaliczny (małe sklepy) i specjalistyczny, kultura, restauracje i hotele itp. W otoczeniu metropolii koncentrują się zaś przedsięwzięcia związane z uciążliwym przemysłem, rolnictwem, logistyką, mieszkalnictwem, szkolnictwem wyższym, specjalistyczną służbą zdrowia itp. Otoczenie metropolii nie powinno być pozostawione samorozwojowi, gdyż w relacjach z zewnętrzną częścią, przy współczesnej gospodarce sieciowej, należy dokonywać wzajemnego pomnażania korzyści. Szybko rozwijające się metropolie specjalizują się, wypychając część działalności poza obszar centralny – w ten sposób zrównoważony zostaje rozwój metropolii i jej otoczenia. Rozwój otoczenia metropolii staje się korzystny dla obydwu stron (metropolii i jej otoczenia), a korzyści dotyczą: tworzenia dodatkowych miejsc pracy, rozwoju, uzupełnienia i modernizacji infrastruktury, zwiększenia PKB w regionie, wejścia nowych technologii i wzrostu nakładów na B+R; wprowadzane są nowe systemy zarządzania i organizacji pracy, następuje wyrównanie poziomu rozwoju na styku metropolia–otoczenie. Inwestorzy są skłonni do alokowania środków poza granicami metropolii. Inwestycje zagraniczne umiejscowione w takiej przestrzeni będą przyciągać kolejne przedsięwzięcia. Ważna staje się tu rola jednostki terytorialnej, a szczególnie władz tego podmiotu. Zachęty finansowe, organizacyjne, dostępność przygotowanego terytorium pod inwestycje oraz dostęp do ciągu komunikacyjnego skutkują decyzjami inwestycyjnymi podejmowanymi przez przedsiębiorców. Dodatkowym atutem staje się wspomaganie lub spójna polityka rozwojowa otoczenia metropolii z miastem centralnym.

Literatura

- Domański B., *Rozwój polskich metropolii a regiony peryferyjne – bezpowrotna separacja czy współzależność rozwoju?*, <http://www.geo.uj.edu.pl/zaklady/zrr/publikacje/pdf/Rozwoj%20polskich%20metropolii%20a%20regiony%20peryferyjne%20B%20Domanski.pdf>.
- Gorzela G., Smętkowski M., *Metropolia i jej region w gospodarce informacyjnej*, Uniwersytet Warszawski, Wydawnictwo Naukowe „Scholar”, Warszawa 2005.
- Inwestycje zagraniczne we Wrocławiu*, Biuro Rozwoju Gospodarczego – Dział Wspierania Przedsiębiorczości, Wrocław 2009.

- Jewtuchowicz A., *Miasta w rozwoju regionów. Ewolucja relacji miasto–region*, [w:] *Konkurencyjność i potencjał rozwoju polskich metropolii – szanse i bariery*, red. S. Korenik, K. Szólek, Biuletyn, Zeszyt 214, PAN, Warszawa 2004.
- Lorens P., *Gospodarowanie przestrzeni a polityka równoważenia rozwoju*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2005 nr 4 (22), Wydawnictwo Naukowe „Scholar” Sp. z o.o., Warszawa 2005.
- Markowski T., Marszał T., *Metropolie. Obszary metropolitalne. Metropolizacja. Problemy i pojęcia podstawowe*, Polska Akademia Nauk, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Warszawa 2006.
- Smętkowski M., *Nowe relacje między metropolią i regionem: od terytorialnej do sieciowej organizacji przestrzeni. Materiały z konferencji „Czy metropolia jest jeszcze miastem?”*, Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych, Uniwersytet Warszawski, EUROREG, Warszawa, 28-29 czerwca 2009.

Źródła internetowe

<http://araw.pl/artykuly/7661/We-Wroclawiu-zatrudniają-mimo-kryzysu/>.
<http://www.interaktywna-gmina.pl/>.

THE DEVELOPMENT OF SURROUNDING AREAS OF A METROPOLIS (SELECTED ASPECTS)

Summary: A metropolis develops its own path of economy. The intensity of its growth attracts next investments by multiply base. Often foreign investors decide to locate their businesses in a large settler centre, although some of them look for localization which meets their expectations. Meeting the conditions is often impossible in a metropolitan area. That is why investors seek other localizations in surrounding areas of a metropolis.